

ใบความรู้ เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว
หน่วยที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การอ่านออกเสียง

๑. ความหมายของการอ่านออกเสียง

การอ่านออกเสียง คือ การเปล่งเสียงตามตัวอักษร ถ้อยคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้ถูกต้อง ชัดเจน แก่ผู้ฟัง การอ่านออกเสียงถือเป็นการสื่อความหมายที่ก่อให้เกิด “ทักษะ” (วาสนา บุญสม, ๒๕๔๑ : ๒๒) ดังต่อไปนี้

- ๑.๑ เกิดทักษะการเปล่งเสียงให้ชัดเจน
- ๑.๒ เกิดทักษะการใช้วैयाวะที่ออกเสียงได้ถูกต้อง
- ๑.๓ เกิดทักษะการออกเสียงควบกล้ำได้ถูกต้อง ชัดเจนยิ่งขึ้น
- ๑.๔ เกิดทักษะการวิเคราะห์คำที่อ่านมากขึ้น
- ๑.๕ เกิดทักษะการเปล่งเสียงตามรูปตัวอักษรควบกล้ำได้คล่องแคล่ว

๒. หลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๓ - ๔) มีดังนี้

๒.๑ ก่อนอ่านควรศึกษาเรื่องให้อ่านให้เข้าใจโดยศึกษาระสำคัญของเรื่องและข้อความทุกข้อความเพื่อจะแบ่งวรรคตอนในการอ่านได้อย่างเหมาะสม

๒.๒ อ่านออกเสียงดังพอเหมาะกับสถานที่และจำนวนผู้ฟัง ให้ผู้ฟังได้ยินทั่วถึงกัน ไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป

๒.๓ อ่านให้คล่อง ฟังรีนหูและออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ชัดถ้อยชัดคำ โดยเฉพาะตัว ร ล หรือคำควบกล้ำ ต้องออกเสียงให้ชัดเจน

๒.๔ อ่านออกเสียงให้เป็นเสียงพูดอย่างธรรมชาติที่สุด

การเตรียมตัวก่อนการอ่านออกเสียง

การเตรียมตัวก่อนการอ่านออกเสียง (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริและบาหยัน อิมสำราญ, ๒๕๔๗ : ๒๖) มีดังนี้

๑. อ่านบทให้เข้าใจ การอ่านให้ผู้อื่นฟัง มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้ฟังรับรู้และเข้าใจตรงตามเนื้อหาสาระที่อ่าน ฉะนั้นผู้อ่านจึงต้องเข้าใจข้อความนั้นเสียก่อนเพื่อความมั่นใจ และเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ข้อความใดที่อ่านไม่เข้าใจหรือสงสัยว่าจะผิดพลาด ต้องตรวจสอบเสียก่อน

๒. ทำเครื่องหมายแสดงจังหวะการอ่าน ในการอ่านเราควรทำเครื่องหมายลงในบทว่าตอนใดควรหยุด คำใดควรเน้น และคำใดควรทอดจังหวะ การทำเครื่องหมายในบทมีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่โดยทางที่นิยมปฏิบัติกัน มักทำเครื่องหมายง่าย ๆ ดังนี้

ก. เครื่องหมายขีดเฉียงขีดเดียว (/) ขีดระหว่างคำ แสดงการหยุดเว้นนิตหนึ่งเพราะมีคำหรือข้อความอื่นต่อไปอีก การอ่านตรงคำที่มีเครื่องหมายนี้จึงไม่ควรลงเสียงหนักเพราะยังไม่จบประโยค

ข. เครื่องหมายขีดเฉียงสองขีด (//) ขีดหลังประโยคหรือระหว่างคำเพื่อแสดงให้รู้ว่าให้หยุดเว้นนานหน่อย

ค. เครื่องหมายวงกลมล้อมคำ เพื่อบอกว่าเป็นคำที่สงสัยหรือไม่แน่ใจว่าอ่านอย่างไร

ง. คำที่ต้องการเน้นให้ขีดเส้นใต้ที่คำนั้น

จ. คำใดที่ทอดจังหวะ ให้ทำเส้นโค้งที่ส่วนบนของคำนั้น (◡)

ฉ. เครื่องหมายมุมคว่ำหรือหมวกเจ็ทคว่ำ (\wedge) แสดงว่าข้อความนั้นจะเน้นเสียงขึ้นสูง และ มุมหงายหรือหมวกเจ็ทหงาย (\vee) แสดงการเน้นเสียงลงต่ำ

๓. ซ้อมอ่านให้คล่อง หลังอ่านบทจนเข้าใจและทำเครื่องหมายแสดงจังหวะการอ่านแล้ว ควรซ้อมอ่านให้คล่องโดยใช้ไมโครโฟนเพื่อให้ผู้อื่นช่วยสังเกต หรือบันทึกเสียงไว้เพื่อฟังและแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเอง อาจต้องซ้อมหลายครั้งจนกว่าจะแก้ไขได้เป็นที่น่าพอใจ

การปรับปรุงตนเองเกี่ยวกับการอ่าน

๑. อ่านหนังสือทุกวัน
๒. การอ่านเป็นสิ่งจำเป็น แม้จะมีกิจกรรมยุ่งยากเพียงใด ต้องหาเวลาอ่านหนังสือให้ได้
๓. จดบันทึกว่าก่อนจะปฏิบัติ การอ่านเป็นอย่างไรเมื่อดำเนินการไปแล้วมีอะไรเปลี่ยนแปลงอย่างไร
๔. ต้องการทางฝึกอ่านมาก ๆ จงจำไว้ว่ายิ่งได้ฝึกมากเท่าใดก็ส่งผลมากขึ้นเท่านั้น
๕. พยายามอ่านด้วยความตั้งใจและตั้งใจอ่านให้ดีขึ้นกว่าเดิมทุกวัน

ใบงาน เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. ความหมายของการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. หลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้เรื่อง บทอาขยาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องบทอาขยาน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. บทอาขยาน

๑.๑ ความหมายและประเภทของบทอาขยาน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ให้นิยามคำ “อาขยาน” ไว้ว่า บทท่องจำ การบอกเล่า การบอกการสวด เรื่อง นิทาน “อาขยาน” อ่านออกเสียงได้ ๒ อย่าง คือ อา - ชะ - หยาน หรือ อา - ชะ - ยาน

บทอาขยานที่ให้นักเรียนท่องจำนั้น แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ บทอาขยานที่เป็นบทหลัก บทรอง และบทเลือกอิสระ

บทหลัก หมายถึง บทอาขยานที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนนำไปท่องจำ เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ

บทรอง หมายถึง บทอาขยานที่ครูผู้สอนหรือสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนท่องจำ เสริมจากบทอาขยานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (บทหลัก) เป็นบทร้อยกรองที่มีลักษณะตรงตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกบทอาขยาน อาจเป็นบทร้อยกรองที่แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก คำวชอพญา เพลงชาनोंง เพลงเรือ บทกวีร่วมสมัยที่มีคุณค่า

บทเลือกอิสระ หมายถึง บทอาขยานที่นักเรียนแต่ละคนเลือกสรรมาท่องจำเองด้วย ความสมัครใจ หรือด้วยความชื่นชอบ อาจเป็นบทร้อยกรองที่มีผู้แต่งไว้ หรือเป็นบทร้อยกรองที่นักเรียนแต่ง ขึ้นเอง หรือผู้ปกครองเป็นผู้แต่งขึ้นก็ได้ แต่ต้องบอกได้ว่ามีเหตุผลอย่างไรจึงเลือกบทร้อยกรองนั้น ๆ มา ท่องจำเป็นบทอาขยานของตนเอง โดยความเห็นชอบของครูผู้สอนหรือสถานศึกษา

บทร้อยกรองที่จะคัดเลือกให้เป็นบทรองและบทเลือกอิสระ ควรมีลักษณะดังนี้

๑. มีเนื้อหา ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย
๒. มีความยาวพอเหมาะ พอควร
๓. มีคุณธรรม คติธรรม ให้แนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีงาม
๔. มีสุนทรียภาพทางภาษา
๕. มีความถูกต้องตามฉันทลักษณ์
๖. มีรูปแบบที่หลากหลาย

๑.๒ หลักการท่องบทอาขยาน

การท่องอาขยานทำได้ ๒ แบบ คือ การอ่านบทอาขยานตามหลักทั่วไป หรือออกเสียงแบบร้อยแก้ว และการอ่านแบบทำนองเสนาะ ดังนี้

๑.๒.๑ การท่องบทอาขยานตามหลักการทั่วไป

การท่องบทอาขยานส่วนใหญ่เป็นการท่องออกเสียง คือ ผู้ท่องเปล่งเสียงออกมาดัง ๆ ในขณะที่ใช้สายตากวาดไปตามตัวอักษรยึดหลักการออกเสียงเหมือนหลักการอ่านทั่วไป เพื่อให้การออกเสียงมีประสิทธิภาพ ควรฝึกฝนดังนี้

๑) ฝึกเปล่งเสียงให้ดังพอประมาณ ไม่ตะโกน ควรบังคับเสียง เน้นเสียง ปรับระดับเสียงสูง - ต่ำ ให้สอดคล้องกับจังหวะลีลา ท่วงทำนอง และความหมายของเนื้อหาที่อ่าน

๒) ท่องด้วยเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส ไพเราะ มีกระแสเสียงเดียว ไม่แตกพรา เปล่งเสียงออกจากลำคอโดยตรงด้วยความมั่นใจ

๓) ท่อง ออกเสียงให้ถูกอักขรวิธี และต้องเข้าใจเนื้อหาของบทอาขยานนี้ก่อน

๔) ออกเสียง ร ล คำควบกล้ำให้ถูกต้องชัดเจน

๕) ท่องให้ถูกจังหวะ และวรรคตอน

๖) ท่องให้ได้อารมณ์และความรู้สึกตามเนื้อหา

บทอาขยาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องบทอาขยาน
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นิราศภูเขาทอง

มาถึงบางธรรณีทวีโคก	ยามวิโยคยากใจให้สะอื้น
ไอ้สุธาหนาแน่นเป็นแผ่นพื้น	ถึงสี่หมื่นสองแสนทั้งแดนไตร
เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก้เท่านี้	ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
ล้วนหนามหนึบเจ็บแสบคับแคบใจ	เหมือนนกไร้รังเร่อยู่เอกรา
ถึงเกิร์ตย่านบ้านมอญแต่ก่อนเก่า	ผู้หญิงเกล้ามวยงามตามภาษา
เดี๋ยวนี้มีมอญถอนไรจุกเหมือนตุ๊กตา	ทั้งผัดหน้าจับเขมาเหมือนชาวไทย
ไอ้สามัญผันแปรไม่แท้เที่ยง	เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทั้งวิสัย
นี่หรือจิตคิดหมายมีหลายใจ	ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่าฟังคิด
ถึงบางพุดพุดดีเป็นศรีศักดิ์	มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
แม้พุดชั่วตัวตายทำลายมิตร	จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพุดจา

พระสุนทรโวหาร (ภู่)

โคลงโลกนิติ

พระสมุทรสุดลือกถัน	คณนา
สายดิ่งทิ้งทอดมา	หยิ่งได้
เขาสูงอาจวัดวา	กำหนด
จิตมนุษย์นี้ไซ้ไร	ยากแท้หยิ่งถึง
ก้านบัวบอกลือกถัน	ชลธาร
มารยาทส่อสันดาน	ชาติเชื้อ
โฉดฉลาดเพราะคำขาน	ควรทราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเรือ	บอกร้ายแสดงดิน
โคควายวายชีพได้	เขาหนิง
เป็นสิ่งเป็นอันยัง	อยู่ไซ้ไร
คนเด็ดดับสูญสัง-	ขารร่าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้	แต่ร้ายกับดี
เพื่อนกิน สิ้นทรัพย์แล้ว	แห่งหนี
หาง่าย หลายหมื่นมี	มากได้
เพื่อนตาย ถ้ายแทนชี-	วาอาตม์
หายาก ฝากผีไซ้	ยากแท้จักหา

(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)

ใบความรู้ เรื่อง การคัดลายมือ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การคัดลายมือ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การคัดลายมือ

การคัดลายมือ เป็นการฝึกเขียนตัวอักษรไทยให้ถูกต้องตามหลักการเขียนคำไทย ซึ่งต้องคำนึงถึงความถูกต้องของอักษรไทย เขียนให้อ่านง่าย มีช่องไฟ มีวรรคตอน ตัวอักษรเสมอกัน วางพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกที่ ตัวสะกด การันต์ถูกต้อง และลายมือสวยงาม การคัดลายมือมีแบบการคัดหลายแบบ ซึ่งแบ่งได้ ๒ ประเภท คือ ตัวเหลี่ยม และตัวกลมหรือหัวมน

ลักษณะของการคัดลายมือ

การคัดลายมือมี ๓ ลักษณะ คือ

๑. การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เหมาะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ เนื่องจากเป็นช่วงที่กล้ามเนื้อและการประสานระหว่างตากับมือยังพัฒนาไม่เต็มที่

๒. การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด เหมาะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และ ๔ เนื่องจากจะมีการประสานระหว่างกล้ามเนื้อและตาเพิ่มมากขึ้น

๓. การคัดลายมือหัวัดแกมบรรจง เป็นการคัดลายมือหัวัดแต่ให้อ่านออก การเขียนลายมือหัวัดแกมบรรจงเป็นการเขียนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เขียนจะต้องเขียนให้อ่านง่าย มีช่องไฟ เว้นวรรคตอน ถูกต้อง และเขียนด้วยลายมือที่สวยงาม โดยคัดให้รวดเร็ว สวยงาม ถูกต้อง และน่าอ่าน

หลักการคัดลายมือ

๑. นั่งตัวตรง เขียนด้วยมือขวา ส่วนมือซ้ายวางบนกระดาษที่จะเขียนเพื่อมิให้กระดาษเลื่อนไปมา ข้อศอกขวาวางบนโต๊ะขณะเขียน สายตาห่างจากกระดาษที่เขียนประมาณ ๑ ฟุต

๒. จับดินสอหรือปากกาให้ถูก โดยดินสอหรือปากกาจะอยู่ที่หัวแม่มือกับนิ้วชี้ และนิ้วกลาง ส่วนนิ้วนางกับนิ้วก้อยงอไว้ในฝ่ามือ

๓. เขียนตัวอักษรให้ถูกส่วน ตัวอักษรตั้งตรง การเขียนพยัญชนะไทยทุกตัวต้องเริ่มเขียนหัวก่อน ยกเว้นตัว ก และ ฅ ซึ่งไม่มีหัว เว้นช่องไฟและวรรคตอนให้พองาม วางเครื่องหมายต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามตำแหน่ง

๔. วางพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกต้องตามตำแหน่ง ซึ่งสระทุกตัวมีตำแหน่งที่สัมพันธ์กับพยัญชนะ เช่น

๔.๑ สระที่อยู่หน้าพยัญชนะ ได้แก่ เ- แ- โ- ใ- ไ-

๔.๒ สระที่อยู่หลังพยัญชนะ ได้แก่ -ะ -า

๔.๓ สระที่อยู่เหนือพยัญชนะ ได้แก่ ิ ี ึ ื

๔.๔ ไม้หันอากาศ (ˊ) ไม้ไตคู้ (ˋ) นิคหิต (ˆ) จะวางเหนือพยัญชนะตรงกลาง

๔.๕ สระที่อยู่ใต้พยัญชนะ ได้แก่ ุ ู

ตัวอักษรแบบกระทรวงศึกษาธิการ

ก ข ฃ ค ฅ ฉ ง จ ฉ
ช ซ ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ท ฒ
ณ ด ต ถ ท ธ น บ ป
ผ ผ พ ฟ ภ ม ย ร ล
ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. ภาษาไทย สารที่ควรรู้
คู่มือการเรียนรู้การสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๓.

ใบความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายของใจความสำคัญ

ใจความสำคัญ คือข้อความสำคัญของเรื่อง จะตัดออกไม่ได้ ถ้าตัดออกไปจะทำให้เนื้อความเปลี่ยนแปลงไปหรือได้ความไม่ครบถ้วน การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องมีสมาธิ อ่านอย่างรอบคอบ และผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจเรื่องทีอ่าน ต้องอ่านหลาย ๆ เที้ยว แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร แล้วตอบคำถามนั้นเพียงสั้น ๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน จากนั้นนำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคสั้น ๆ

หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อจับใจความจะต้องพิจารณาทีละย่อหน้า โดยปกติย่อหน้าแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งประโยค ข้อความอื่น ๆ เป็นส่วนขยายใจความสำคัญให้กระจ่างชัดขึ้น ด้วยวิธีอธิบายความหมาย ยกตัวอย่างเปรียบเทียบหรือแสดงเหตุผล ประโยคใจความสำคัญอาจอยู่ตอนต้นย่อหน้า อยู่ท้ายย่อหน้า กลางย่อหน้า หรืออาจอยู่ทั้งตอนต้นและท้ายย่อหน้า แต่ส่วนใหญ่มักอยู่ตอนต้นย่อหน้า ในบางครั้งประโยคใจความสำคัญก็ไม่ได้เขียนไว้ชัดเจน ผู้อ่านต้องแยกให้ได้ว่า ข้อความใดเป็นใจความสำคัญ ข้อความใดเป็นใจความที่ขยายหรือเสริมใจความสำคัญ

ตัวอย่างการอ่านใจความสำคัญ

ความรัก ความเข้าใจ คือสายใยของครอบครัว เป็นคำขวัญทีชนะเลิศการประกวดคำขวัญวันครอบครัว ซึ่งรัฐบาลกำหนดให้วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปีเป็นวันครอบครัว

ประโยคใจความสำคัญ อยู่ตอนต้นของข้อความ ได้แก่ ความรัก ความเข้าใจ คือสายใยของครอบครัว

ประโยคใจความรอง คือ ประโยคทีมาขยาย ได้แก่ รัฐบาลกำหนดให้วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปีเป็นวันครอบครัว จะเห็นได้ว่าประโยคนี้ใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของข้อความ ใจความที ๒ เป็นส่วนขยาย

แมวมเป็นสัตว์น่ารัก แต่ผมไม่เคยผูกพันด้วย มันน่ารักคาญมากในสายตามผม แต่เมื่อครั้งเป็นเด็กมาแล้วเห็นแม่เลี้ยงแมวมมาด้วยความรักแบบหลงใหล หาข้าวให้มันกิน จับมันขึ้นมาอุ้ม เรียกมันด้วยเสียงแบบเอ็นดู ทั้งทีร้องกวนใจ เคล้าแข้งเคล้าขาเกะกะ และเป็นสัตว์เลี้ยงทีฉวยโอกาสทีแสดงความรักคนเฉพาะเมื่อเวลามันหิว อิ่มแล้วก็ไป หรือไม่ก็นอนหลับเกียจคร้าน บ่อยครั้งทีผมอิจฉาทีคิดว่าแม่มรักแมวมมากกว่าผม

(ขอทาน แมวม และคนเมวม : อัศศิริ ธรรมโชติ)

ใจความสำคัญ อยู่ประเด็นสุดท้าย กล่าวคือ ผู้แต่งอิจฉาแมวม และคิดว่าแม่มรักแมวมมากกว่าเขา ส่วนประโยคอื่น ๆ เป็นส่วนขยายว่าทำไมผู้แต่งจึงอิจฉาแมวม

ใบงาน เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับใจความสำคัญบทความต่อไปนี้

๑. การดำรงรักษาและสืบสานวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องสำนึกว่าเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องร่วมมือร่วมใจกันทำ เพราะวัฒนธรรมของเราเป็นสิ่งที่สวยงาม น่าหวงแหน และน่าทะนุถนอมเป็นอย่างยิ่ง การที่จะปลุกจิตสำนึกให้คนไทยได้ระลึกถึงเรื่องนี้ให้ทั่วถึงกันจำเป็นต้องมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องกันโดยตลอด มิใช่แค่จะกระทำกันเป็นปีๆ แล้วหยุดไป เราเคยได้บทเรียนมาพอสมควรแล้วว่า วัฒนธรรมต่างชาติได้แพร่เข้ามาในบ้านเมืองเราหลายอย่างและหลายทิศทาง เพราะฉะนั้น ถ้าเราไม่พยายามปลุกจิตสำนึกให้คนไทยโดยเฉพาะเยาวชนของเราได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ก็คงจะเป็นเรื่องที่น่าห่วง

(พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ๒๕๓๗ : ๑)

ใจความสำคัญ

.....

.....

.....

๒. ในสมัยก่อนเมื่อใกล้วันสารท ชาวบ้านจะนิยมนำขนมที่เรียกกันว่า กระจยาสารทกันแทบทุกบ้าน แต่ปัจจุบันทำกันในบางท้องถิ่นเท่านั้น ผู้ที่ไม่ได้ทำก็มักเตรียมจัดซื้อขนมดังกล่าว ซึ่งจะมีขายโดยทั่วไปเมื่อถึงเทศกาลนี้ กระจยาสารท คือ ขนมหวานชนิดหนึ่งทำด้วยข้าวเม่า ข้าวตอก ถั่ว งา มะพร้าว กวนกับน้ำตาล สามารถเก็บไว้ได้นาน เมื่อกวนหรือหาซื้อมาแล้วก็จัดแบ่งเป็นส่วน ๆ ห่อด้วยใบตอง เป็นจำนวนมากน้อยตามต้องการเพื่อนำไปตักบาตร เนื่องจากกระจยาสารทเป็นขนมที่มีรสหวานจัด หากรับประทานกับกล้วยไข่สุกจะทำให้รับประทานกระจยาสารทได้มาก ผู้ทำบุญจึงนิยมนำกล้วยไข่ไปตักบาตรคู่กับกระจยาสารทเพื่อให้มีรสดีขึ้น

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๓๐ : ๕๙)

ใจความสำคัญ

.....

.....

.....

เฉลย

๑. การดำรงรักษาและสืบสานวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนต้องสำนึกว่าเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องร่วมมือร่วมใจกันทำ

๒. กระจยาสารท คือ ขนมหวานชนิดหนึ่งทำด้วยข้าวเม่า ข้าวตอก ถั่วงา มะพร้าว กวนกับน้ำตาล

ใบความรู้ เรื่อง งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจ คือ การพยายามเปลี่ยนแปลง ความเชื่อ ทศนคติ การกระทำของบุคคลอื่นด้วย กลวิธีที่เหมาะสม ให้มีผลกระทบบใจผู้นั้น จนเกิดการยอมรับและเปลี่ยนตามผู้โน้มน้าวใจต้องการ

ข้อสังเกตของงานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ

๑. การแสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือของบุคคลผู้โน้มน้าวใจโดยธรรมดาบุคคล ที่มีคุณลักษณะ ๓ ประการ คือ มีความรู้จริง มีคุณธรรม และมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ย่อมได้รับความเชื่อถือ จากบุคคลทั่วไป
๒. การแสดงให้เห็นตามกระบวนการของเหตุผล ผู้โน้มน้าวใจต้องแสดงให้เห็นว่า เรื่องที่ตนกำลังโน้มน้าวใจมีเหตุผลหนักแน่น และมีคุณค่าควรแก่การยอมรับอย่างแท้จริง
๓. การแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกและอารมณ์ร่วม บุคคลที่มีอารมณ์ร่วมกันคล้อยตามกันได้ง่ายกว่า บุคคลที่มีความรู้สึกอคติต่อกัน เมื่อใดที่ผู้โน้มน้าวใจค้นพบและแสดงอารมณ์ร่วมออกมา การโน้มน้าวใจก็จะประสบความสำเร็จ
๔. การแสดงให้เห็นทางเลือกทั้งด้านดีและด้านเสีย ผู้โน้มน้าวใจต้องโน้มน้าวผู้รับสารให้เชื่อถือ หรือปฏิบัติเฉพาะทางที่ตนต้องการ โดยชี้ให้เห็นว่าสิ่งนั้น มีด้านที่เป็นโทษ อย่างไร ด้านที่เป็นคุณอย่างไร
๕. การสร้างความสุขให้แก่ผู้รับสาร การเปลี่ยนบรรยากาศ ให้ผ่อนคลายด้วยอารมณ์ขัน จะทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนสภาพจากการต่อต้านมาเป็นความรู้สึกกลาง ๆ พร้อมทั้งจะคล้อยตามได้
๖. การเร้าให้เกิดอารมณ์อย่างแรงกล้า เมื่อมนุษย์เกิดอารมณ์ขึ้นอย่างแรงกล้า ไม่ว่าจะดีใจ เสียใจ โกรธ แค้น อารมณ์เหล่านี้ มักจะทำให้มนุษย์ไม่ใช้เหตุผลอย่างถี่ถ้วน พิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสม เมื่อมี การตัดสินใจ ก็อาจจะคล้อยไปตามที่ผู้โน้มน้าวใจเสนอแนะได้ง่าย

ใบงาน เรื่อง งานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นสารโน้มน้าวใจที่มีความสมเหตุสมผล และขีดเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ไม่ใช่สารโน้มน้าวใจ

- ๑. บ้านเมืองสวย ด้วยมือเรา
- ๒. ปฏิบัติตามกฎหมาย ลดปัญหาจราจร
- ๓. ประหยัดน้ำวันนี้ ก่อนที่จะไม่มีน้ำใช้
- ๔. ใช้น้ำอย่างคุ้มค่า เพื่อวันนี้ เพื่อวันหน้า
- ๕. ทิ้งขยะให้เป็นที่ เพิ่มราศีแก่บ้านเมือง
- ๖. ห้ามทิ้งขยะบริเวณนี้ ปรับที่ละสองพัน
- ๗. ทางรอดของโลกปัจจุบันนี้มีอยู่ทางเดียวเท่านั้น
- ๘. บ้านสะอาด เมืองสะอาด คนในชาติมีความสุข
- ๙. อุทยานรอบมหาสถานนั้นเล่าก็งามไม่น้อย เต็มไปด้วยต้นไม้ดอกไม้สดชื่น
นำทัศนียภาพที่สวยงาม
- ๑๐. โลกคือสายธารแห่งชีวิต ถ้าร่างกายขาดโลหิตชีวิตก็อยู่ไม่ได้ โลกจึงเป็นน้ำหล่อเลี้ยง
ร่างกายที่จำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้มีชีวิตอยู่ได้

เฉลย	๑. ✓	๒. ✓	๓. ✓	๔. ✓	๕. ✓
	๖. ✓	๗. X	๘. ✓	๙. X	๑๐. X

ใบความรู้ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงสระ)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงสระ)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เสียงในภาษา หมายถึง เสียงที่มนุษย์เปล่งออกมาเพื่อสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เพื่อสนองความต้องการต่าง ๆ เช่น เพื่อขอความช่วยเหลือ เพื่อขอความรู้ เพื่อแสดงความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ เป็นต้น

กำเนิดของเสียงในภาษา

อวัยวะที่ทำให้เกิดเสียงในภาษา ได้แก่ ปอด หลอดลม กล่องเสียงซึ่งอยู่ในลำคอตรงลูกกระเดือก ต่อมาก็มีลิ้นไก่และส่วนต่าง ๆ ในช่องปาก ได้แก่ เพดาน ลิ้น ปุ่มเหงือก และริมฝีปาก นอกจากนี้จมูกก็มีส่วนทำให้เกิดเสียงได้ด้วย อวัยวะต่าง ๆ เหล่านี้ทำงานประสานกัน ทำให้เกิดเสียงในภาษาขึ้น เราจะสังเกตได้ว่า อวัยวะที่ทำให้เกิดเสียงต่าง ๆ ยังทำหน้าที่สำคัญอย่างอื่น ในการดำรงชีวิตอีกด้วย เช่น ปากเรามีไว้รับประทาน อาหาร หลอดลม ปอด มีหน้าที่เกี่ยวกับหายใจ เป็นต้น

ชนิดและลักษณะของเสียงสระในภาษาไทย

โดยทั่วไป เสียงในภาษามีอยู่ ๓ ชนิด ได้แก่ เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์

เสียงสระ หมายถึง เสียงที่เกิดจากลมที่ออกจากปอดผ่านหลอดลม และกล่องเสียง ที่ลำคอออกมา ผ่านช่องปาก หรือช่องจมูก โดยไม่ถูกสกัดกั้น ณ ที่หนึ่งใดในช่องทางของลม แต่ในขณะที่เราออกเสียงสระ สายเสียงที่อยู่ในกล่องเสียงจะปิดและเปิดอย่างรวดเร็ว สายเสียงจึงมีความสั่นสะเทือน บังเกิดความกังวานหรือความก้อง และออกเสียงได้นาน เช่น อา อี อัว ฯลฯ

เสียงสระในภาษาไทยแบ่งออกได้ ๒๑ เสียง แบ่งเป็นเสียงสระเดี่ยว ๑๘ เสียง และเป็นเสียงสระประสม ๓ เสียง ดังนี้

เสียงสระเดี่ยว มีเสียงสระ ๑๘ เสียง แบ่งเป็นเสียงสั้น ๙ เสียง และเสียงยาว ๙ เสียงดังนี้

สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว
/อะ/	/อา/
/อิ/	/อี/
/ึ้/	/ือ้/
/อุ/	/อุุ/
/เอะ/	/เออ/
/แอะ/	/แเอ/
/เออะ/	/เออ/
/โอะ/	/โอ/
/เอะ/	/เอ/

สระเดี่ยว คือสระที่เปล่งออกมาเป็นเสียงเดี่ยว เกิดจากลมผ่านเส้นเสียง ซึ่งมีการสับแต่แล้วผ่านเลยไปทางช่องปาก โดยไม่ถูกกัก ณ อวัยวะใดอวัยวะหนึ่ง แต่จะถูกลิ้นและริมฝีปากทำให้เกิดเสียงในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เมื่อนักเรียนออกเสียงสระเดี่ยวจึงมีอวัยวะสำคัญ ได้แก่ ลิ้นและริมฝีปาก ที่ร่วมกันสร้างเสียงสระให้แตกต่างกันออกไป การยกระดับลิ้น ระดับสูง กลาง ต่ำ ส่วนของลิ้น ลิ้นส่วนหน้า ส่วนกลาง ส่วนหลัง ลักษณะของริมฝีปากเหยียด ปกติ ห่อกลม และลักษณะช่องปาก แคบ ปานกลาง กว้าง ล้วนแต่ทำให้นักเรียนออกเสียงสระข้างต้นได้แตกต่างกัน ลักษณะอวัยวะในการออกเสียงสระ สรุปได้ดังนี้

สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว	ช่องปาก	ระดับลิ้น	ริมฝีปาก
อิ	อี	แคบ	ส่วนหน้ากระดกขึ้นสูง	เหยียดออก
เอะ	เอ	ปานกลาง	ส่วนหน้ากระดกปานกลาง	เหยียดออก
แอะ	แอ	กว้าง	ส่วนหน้าอยู่ในระดับต่ำ	เหยียดออก
อึ	อือ	แคบ	ส่วนกลางกระดกขึ้นสูง	ปกติ
เออะ	เออ	ปานกลาง	ส่วนกลางกระดกปานกลาง	ปกติ
อะ	อา	กว้าง	ส่วนกลางอยู่ในระดับต่ำ	ปกติ
อุ	อุ	แคบ	ส่วนหลังกระดกขึ้นสูง	ห่อกลม
โอะ	โอ	ปานกลาง	ส่วนหลังกระดกปานกลาง	ห่อกลม
เอะ	ออ	กว้าง	ส่วนหลังอยู่ในระดับต่ำ	ห่อกลม

สระประสมหรือสระเลื่อน

เสียงในภาษาไทยนอกจากจะจำแนกเป็นเสียงสระเดี่ยวหรือสระแท้ ๑๘ เสียงแล้ว ยังจำแนกเป็นเสียงสระประสมหรือสระเลื่อนอีก ๓ เสียง ที่เรียกว่าสระเลื่อนหรือสระประสมเพราะที่เกิดจากลมซึ่งเคลื่อนที่ผ่านอวัยวะในช่องปากที่มีการเปลี่ยนหรือเลื่อนเสียง ระหว่างสระเดี่ยว

สระประสม (สระเลื่อน)	มี ๓ เสียง คือ
เอีย	(อี + อา)
เอือ	(อือ + อา)
อัว	(อุ + อา)

ข้อสังเกต

อนึ่งตำราหลักภาษาไทยบางตำรานับเสียงสระมี ๒๔ เสียง โดยนับสระเดี่ยว ๑๘ เสียง เสียงสระประสม ๖ เสียง ซึ่งนอกจาก เอีย เอือ อัว แล้วยังมีสระเสียงสั้นอีก ๓ เสียง เอียะ เอือะ และอัวะ แต่คำที่ใช้สระเหล่านี้พบน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติ และคำที่มาจากภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ เช่น ผัวะ ยัวะ เกียะ เจียะ มะเมีย เป็นต้น นักภาษาศาสตร์จึงไม่นับว่าสระเหล่านี้เป็นเสียงสำคัญในภาษา

บางตำราก็นับเสียงสระว่ามี ๓๒ เสียงโดยนับสระเดี่ยว ๑๘ เสียง ได้แก่ /อะ/ /อา/ /อิ/ /อี/ /อึ/ /อือ/ /อุ/ /อู/ /เอะ/ /เอ/ /แอะ/ /แอ/ /เออะ/ /เออ/ /โอะ/ /โอ/ /เอะ/ /ออ/ สระประสม ๖ เสียง ได้แก่ เอียะ เอีย เอือะ เอือ อัวะ อัว

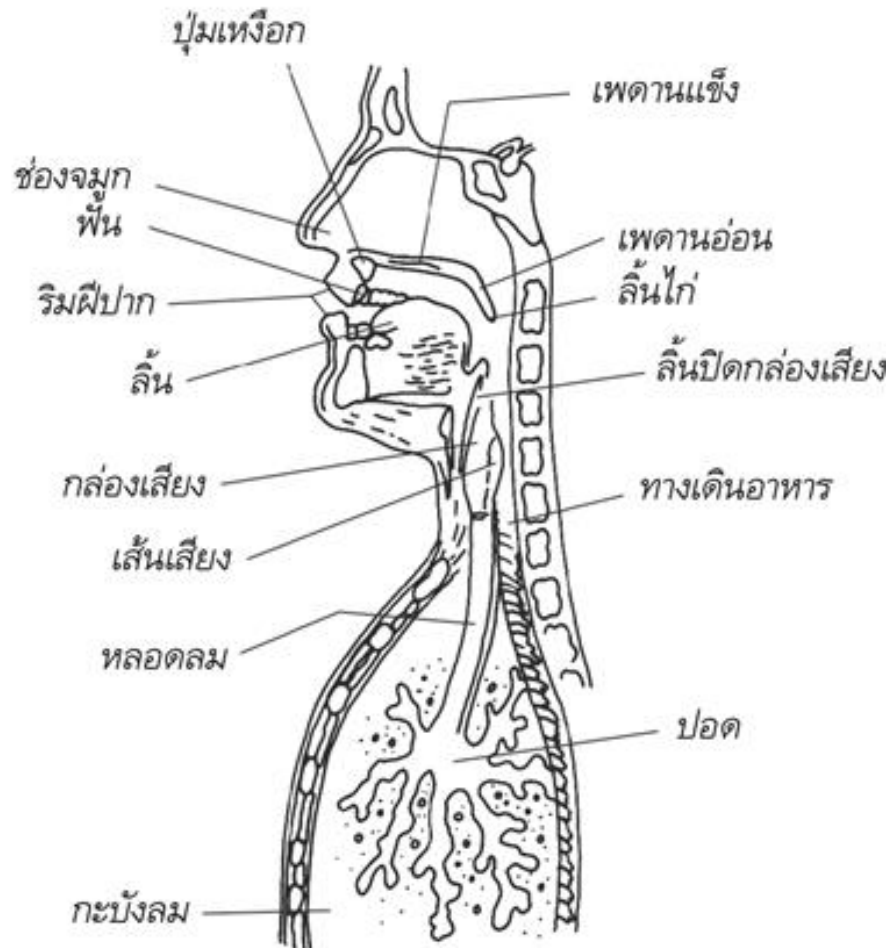
สระเกิน ๘ เสียง ได้แก่ /อำ/ /ไอ/ /ไอ/ /เอา/ /ฤ/ /ฤๅ/ /ฦ/ /ฦๅ/

บางตำราไม่นับสระเกินเพราะถือว่าเป็นสระที่ไม่ใช่สระแท้ๆ มีพยัญชนะมาประสม เช่น

อำ (อะ+ม)	มีเสียงตัว	ม	เป็นตัวสะกด
ไอ (อะ+ย)	มีเสียงตัว	ย	เป็นตัวสะกด
ไอ (อะ+ย)	มีเสียงตัว	ย	เป็นตัวสะกด
เอา (อะ+ว)	มีเสียง	ว	เป็นตัวสะกด
ฤ (รี) (ร + ิ)	มีเสียงพยัญชนะ	ร	
ฤๅ (รือ) (ร + ือ)	มีเสียงพยัญชนะ	ร	
ฦ (ลือ) (ล + ือ)	มีเสียงพยัญชนะ	ล	
ฦๅ (ลือ) (ล + ือ)	มีเสียงพยัญชนะ	ล	

ฉะนั้นบางตำราจึงนับเสียงสระว่า มีเพียง ๒๑ เสียง โดยไม่นับสระเกิน เพราะถือว่าไม่ใช่เสียงสระแท้ ๆ มีเสียงพยัญชนะประสมอยู่และไม่นับสระประสม /เอียะ/ /เอือะ/ /อัวะ/ เพราะคำประสมสระเหล่านี้มีน้อยและเป็นคำยืมจากภาษาอื่น

แผนภาพอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงสระ)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใบความรู้ เรื่อง ตำแหน่งของสระในภาษาไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงสระ)
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สระอยู่ที่ใด

สระ ๒๑ รูป มีวิธีเขียนดังนี้

๑. เขียนไว้หน้าพยัญชนะมี ๔ รูป ได้แก่ เ ไ โ
๒. เขียนไว้หลังพยัญชนะ ๗ รูป ได้แก่ ะ ๓ ฤ ย ร ว อ
๓. เขียนไว้บนพยัญชนะ มี ๕ รูป ได้แก่ ั ึ ิ ุ ็
๔. เขียนไว้ล่างพยัญชนะมี ๒ รูป ได้แก่ ุ ๓
๕. เขียนโดด ๆ ไม่ต้องประสมพยัญชนะมี ๔ รูป ได้แก่ ฤ ฦ ฎ ฏ
๖. ใช้ได้ตามลำพังไม่ต้องประสมกับรูปสระอื่นมี ๑๗ รูป ได้แก่ ะ ั ึ ุ ็ เ ไ โ ฤ ฦ ฎ ฏ ร อ
๗. ต้องประสมกับรูปสระอื่นมี ๔ รูป ได้แก่ ' ็ ย ว
๘. ใช้ลำพังก็ได้ใช้ควบกับพยัญชนะก็ได้ ออกเสียงคล้ายมี ร อยู่ด้วย มี ๑ รูป คือ ฤ (ตัว ฤ ฎ ฏ ตามหลักก็ใช้ควบกับพยัญชนะได้แต่ไม่มีที่ใช้)
๙. ใช้เป็นสระก็ได้ ใช้เป็นพยัญชนะก็ได้ มี ๔ รูป ได้แก่ ย ร ว อ

ใบงาน เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงสระ)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงสระ)
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กิจกรรมที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียน เครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- ๑. แหล่งเริ่มต้นของเสียง คือ ปาก
- ๒. เสียงสระ และเสียงพยัญชนะนับเป็นเสียงในภาษาไทย
- ๓. เสียงที่มนุษย์ใช้เพื่อสื่อความหมาย คือเสียงในภาษาไทย
- ๔. เสียงในภาษาไทยเกิดจากลมเดินทางจากปอดผ่านหลอดลมออกมาทางช่องปากหรือจมูก โดยไม่กระทบสิ่งใดเลย
- ๕. อวัยวะต่าง ๆ ในปาก เช่น ลิ้นไก่ ลิ้น ฟัน เพดาน และริมฝีปาก มีส่วนในการทำให้เกิดเสียงในภาษาไทยซึ่งเป็นเสียงต่างกันออกไป

กิจกรรมที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้องเหมาะสม

๑. เสียงในภาษาไทยเริ่มต้นที่
๒. เสียงในภาษาไทยแบ่งออกได้.....เสียง ได้แก่.....
๓. เสียงสระที่อยู่ในคำเหล่านี้ คือ
 ชู แสง งอ วั้ว
๔. นักเรียนจำแนกคำสระเสียงเดี่ยวแท้ลงในช่องว่าง
กวน	จืด	กลิ้ง	ตุ้
ขลุ่ย	เปื้อ	เตรียม	เทพ
เกล็ด	เพ็ลี่ย	กั๊ด	จาน

๕. ชิดเส้นใต้คำที่มีสระประสม (สระเลื่อน)

พุงนา

ป่าเขา

หนองน้ำ

บ้านเรือน

เฉลยใบงาน เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงสระ)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงสระ)
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กิจกรรมที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียน เครื่องหมาย ✕ หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- ✕ ๑. แหล่งเริ่มต้นของเสียง คือ ปาก (ปอด)
- ✓ ๒. เสียงสระ และเสียงพยัญชนะนับเป็นเสียงในภาษา
- ✓ ๓. เสียงที่มนุษย์ใช้เพื่อสื่อความหมาย คือเสียงในภาษา
- ✕ ๔. เสียงในภาษาเกิดจากลมเดินทางจากปอดผ่านหลอดลมออกมาทางช่องปากหรือจมูก โดยไม่กระทบสิ่งใดเลย
- ✓ ๕. อวัยวะต่างๆ ในปาก เช่น ลิ้นไก่ ลิ้น ฟัน เพดาน และริมฝีปาก มีส่วนในการทำให้เกิดเสียงในภาษาฟังเป็นเสียงต่างกันออกไป

กิจกรรมที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้องเหมาะสม

๑. เสียงในภาษาเริ่มต้นที่ **ลมจากปอด**

๒. เสียงในภาษาไทยแบ่งออกได้ ๓ เสียง ได้แก่ **เสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์**

๓. เสียงสระที่อยู่ในคำเหล่านี้ คือ

ชู่ สระ อุ แสง สระ แอ งอ สระ ออ วั้ว สระ อัว

๔. นักเรียนจำแนกคำสระเสียงเดี่ยวแท้ลงในช่องว่าง

กวน	จี๊ด	กลิ้ง	ตุ้
ขลุ่ย	เปื้อ	เตรียม	เทพ
เกล็ด	เพ็ลีย	กั๊ด	จาน
จี๊ด (สระอี)	กลิ้ง สระอี	ตุ้ สระอุ	ขลุ่ย สระอุ
กั๊ด สระอะ	จาน สระอา		
เทพ สระเอ	เกล็ด สระเอะ (เอีย อัว เอือ ปั้นสระประสมหรือสระเลื่อน)		

๕. ชีตเส้นใต้คำที่มีสระประสม (สระเลื่อน)

พุงนา ป่าเขา หนองน้ำ บ้านเรื่อน

ใบความรู้ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงพยัญชนะ)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงพยัญชนะ)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมาย

เสียงพยัญชนะ (เสียงแปร) หมายถึง เสียงที่เกิดจากลมที่ออกจาก ปอด แต่ขณะที่ลมผ่านหลอดลม หรือออกมาทางช่องทางเดินของลมจะถูกสกัดกั้น ณ ที่ใดที่หนึ่ง ตั้งแต่ในลำคอ ในช่องปาก หรือในช่องจมูก และลมอาจถูกสกัดกั้นไว้ทั้งหมด หรือถูกสกัดกั้นเป็นบางส่วน แล้วจึงผ่านออกมาภายนอก ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะต่าง ๆ เสียงชนิดนี้ได้แก่เสียงที่อยู่ต้นพยางค์ เช่น กะ โคะ ภูเขา ฯลฯ เสียงพยัญชนะในภาษาไทยมี ๒๑ เสียง ๔๔ รูป ดังนี้

เสียงพยัญชนะไทย ๒๑ เสียง

รูปพยัญชนะไทย ๔๔ รูป

๑. /ก/	ก
๒. /ค/	ข ขย ค คข
๓. /ง/	ง
๔. /จ/	จ
๕. /ช/	ช ฉ ฉข
๖. /ซ/	ซ ส ศ ษ
๗. /ด/	ด ฎ
๘. /ต/	ต ฏ
๙. /ท/	ท ฑ ฒ ณ ฐ
๑๐. /น/	น ญ
๑๑. /บ/	บ
๑๒. /ป/	ป
๑๓. /พ/	พ ภ ผ
๑๔. /ฟ/	ฟ ฝ
๑๕. /ม/	ม
๑๖. /ย/	ย ญ
๑๗. /ร/	ร
๑๘. /ล/	ล ฬ
๑๙. /ว/	ว
๒๐. /ฮ/	ฮ ห
๒๑. /อ/	อ

ข้อสังเกต บางครั้งเสียงพยัญชนะเสียงเดียวมีรูปพยัญชนะมากที่สุดถึง ๖ ตัว เช่น เสียง ท มีรูปพยัญชนะ ท ฑ ฒ ณ ฐ เป็นต้น แต่บางเสียงก็มีรูปพยัญชนะเพียงรูปเดียวเท่านั้น

เสียงพยัญชนะต้น

เสียงพยัญชนะต้น แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ

๑. เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว เช่น กั้น ขาน คิด ฉาน ชอบ /ก/ /ข/ /ค/ /ช/ เป็นเสียงพยัญชนะต้น
๒. เสียงพยัญชนะควบกล้ำ หมายถึง พยัญชนะ ๒ เสียง ที่ออกเสียงพร้อมกัน เสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยอยู่ได้ในตำแหน่งต้นพยางค์เท่านั้น เช่น กราบ ขริม โคลง ความ /กร/ /คล/ /คว/ เป็นต้น และยังมีพยัญชนะควบกล้ำซึ่งอยู่ในต้นพยางค์ในคำที่เราได้รับมาจากภาษาอื่น เช่น อินทรา /ทร/ ปริ /ปร/ ฟลุค /ฟล/ เป็นต้น

พยัญชนะท้ายพยางค์

ในภาษาไทยเสียงพยัญชนะทั้ง ๒๑ เสียง ใช้เป็นเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ไม่ได้ทั้งหมด เรามีเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ เพียง ๘ มาตราเท่านั้น ส่วนพยางค์ที่ไม่มีเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์จัดอยู่ในมาตราแม่ ก กา เช่น จะ มา ตี ครู เหาะ พอ แกะ เตะ

เสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ มี ๘ มาตรา หรือ ๘ แม่ ในแต่ละมาตราอาจใช้พยัญชนะตัวเดียว พยัญชนะควบกล้ำหรือพยัญชนะที่มีสระกำกับก็ได้ดังนี้

๑. แม่ กก มีเสียง ก เป็นเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ ใช้ ก กร ข ค คร ฌ ออกเสียงเหมือน ก สะกด เช่น ลูก จักร เลข นาค สมัคร เมฆ

๒. แม่ กต มีเสียง ด เป็นเสียงพยัญชนะเป็นเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ ใช้ จ ช ขร ช ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ต ตร ถ ท ทร ฐ ส ศ ษ ออกเสียงเหมือน ด สะกด เช่น กัด นิจ ราช เพชร ก๊าซ กฏ ปรากฏ รัฐ ครุฑ พัฒนา รัตน์ ฉัตร รถ พุทธ ภัทร โกรธ รส อากาศ

๓. แม่ กบ มีเสียง บ เป็นเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ ใช้ บ ป พ ฟ ภ ออกเสียงเหมือน บ สะกด เช่น บาบ ภาพ กราฟ ลาก

๔. แม่ กก มีเสียง ง เป็นตัวสะกดหรือพยัญชนะท้ายพยางค์ ใช้ ง สะกด เช่น จง ยิง สูง สั่งข้ สงฆ์

๕. แม่ กน มีเสียง น เป็นเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ ใช้ น ญ ณ ร ล ฬ ออกเสียงเหมือน น สะกด เช่น เงิน เข็ญ คุณ พร กล จุฬ

๖. แม่ กม มีเสียง ม เป็นเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ ใช้ ม สะกด เช่น ผม เค็ม

๗. แม่ เกย มีเสียง ย เป็นเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ ใช้ ย สะกด เช่น คุย พาย สวย โอย

๘. แม่ เกอว มีเสียง ว เป็นเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ ใช้ ว สะกด เช่น สาว ฉิว เร็ว เปลว แล้ว นอกจากนั้นยังมีคำที่ประสมสระเสียงสั้นหรือเสียงยาว แต่ไม่มีตัวสะกดเรียกว่า แม่ ก กา เช่น กา จะตี ดู เสือ หนี

ใบงาน เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงพยัญชนะ)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงพยัญชนะ)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนออกเสียงคำต่อไปนี้ แล้วเขียนบอกพยัญชนะต้นเสียงและพยัญชนะท้ายเสียง

พยัญชนะต้นเสียง

พยัญชนะท้ายเสียง

๑. คลั่ง
๒. สาว
๓. เล่น
๔. เคย
๕. มิตร
๖. เพลง
๗. ศรี
๘. กราฟ
๙. ครูท
๑๐. ถ้วย
๑๑. ทราม
๑๒. บรรยาย
๑๓. เตรียมพร้อม
๑๔. ขวนขวาย
๑๕. ปราบปราม
๑๖. เคี้ยวคว้าง
๑๗. พลิกแพลง
๑๘. กลาดเกลื่อน
๑๙. ปลาวาฬ
๒๐. เปี่ยมสุข

เฉลยใบงาน เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงพยัญชนะ)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงพยัญชนะ)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนออกเสียงคำต่อไปนี้ แล้วเขียนบอกพยัญชนะต้นเสียงและพยัญชนะท้ายเสียง

	พยัญชนะต้นเสียง	พยัญชนะท้ายเสียง
๑. คลั่ง	พยัญชนะควบกล้ำ /คค./.....	แม่กง..... /ง/.....
๒. สาว	พยัญชนะเดี่ยว..... /ส/.....	แม่กเอดว..... /ว/.....
๓. เล่น	พยัญชนะเดี่ยว..... /ล/.....	แม่กน..... /น/.....
๔. เคย	พยัญชนะเดี่ยว..... /ค/.....	แม่เกย..... /ย/.....
๕. มิตร	พยัญชนะเดี่ยว..... /ม/.....	แม่กต..... /ต/.....
๖. เพลง	พยัญชนะควบกล้ำ /พล/.....	แม่กง..... /ง/.....
๗. ศรี	พยัญชนะควบกล้ำ /ศร/.....	แม่ก กว.....
	(ควบไม่แท้).....	
๘. กราฟ	พยัญชนะควบกล้ำ /กร/.....	แม่กบ..... /บ/.....
๙. ครูท	พยัญชนะควบกล้ำ /คร/.....	แม่กต..... /ต/.....
๑๐. ถ้วย	พยัญชนะเดี่ยว..... /ถ/.....	แม่เกย..... /ย/.....
๑๑. ทราม	พยัญชนะควบกล้ำ /ทร/.....	แม่กม..... /ม/.....
	(ควบไม่แท้).....	
๑๒. บรรยาย	พยัญชนะเดี่ยว..... /บ/.....	แม่กน แม่เกย..... /น/.....
๑๓. เตรียมพร้อม	พยัญชนะควบกล้ำ /ตร/.....	แม่กม..... /ม/.....
๑๔. ขวนขวาย	พยัญชนะควบกล้ำ /ขว/.....	แม่กน..... /น/.....
๑๕. ปราบปราม	พยัญชนะควบกล้ำ /ปร/.....	แม่กบ แม่กม..... /บ/.....
๑๖. เค้างคว้าง	พยัญชนะควบกล้ำ /คว/.....	แม่กง..... /ง/.....
๑๗. พลิกแพลง	พยัญชนะควบกล้ำ /ปล/.....	แม่กก แม่กง..... /ก/.....
๑๘. กลาดเกลื่อน	พยัญชนะควบกล้ำ /กล/.....	แม่กต แม่กน..... /ต/.....
๑๙. ปลาวาฬ	พยัญชนะควบกล้ำ /ปล/.....	แม่ก กว แม่กน..... /น/.....
	พยัญชนะเดี่ยว.....	
๒๐. เปี่ยมสุข	พยัญชนะเดี่ยว..... /ป/.....	แม่กม แม่กก..... /ม/.....

ความหมาย

เสียงวรรณยุกต์ หมายถึง เสียงที่มีระดับสูงต่ำ และเราจะได้ยินไปพร้อมกับเสียงสระบางที่เป็นเสียงสูง บางทีก็เป็นเสียงต่ำ บางทีก็เป็นเสียงที่อยู่ระหว่างเสียงสูงกับเสียงต่ำ บางทีก็เป็นเสียงต่ำแล้วค่อย ๆ เลื่อนขึ้นไปสู่เสียงสูง

เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยนั้นว่ามีความสำคัญ เพราะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปได้ เช่น เสื่อ มีความหมายอย่างหนึ่ง เสื่อ มีความหมายอย่างหนึ่ง แต่เสียงที่มีระดับสูงต่ำในบางภาษาไม่ได้ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป

วรรณยุกต์ในภาษาไทย มี ๔ รูป มี ๕ เสียง ดังนี้

รูปวรรณยุกต์

๑. รูปเอก (')	เช่น	คำที่รูปวรรณยุกต์เอก ในคำ ไข่ บ่อ ปลา
๒. รูปโท (˘)	เช่น	คำที่มีรูปวรรณยุกต์โท ในคำ กล้า คำ ม้า
๓. รูปตรี (ˆ)	เช่น	คำที่มีรูปเสียงวรรณยุกต์ตรี ในคำ โต๊ะ เปรี้ยว กุ้ง
๔. รูปจัตวา (˙)	เช่น	คำที่มีรูปเสียงวรรณยุกต์จัตวา ในคำ เก่ง แจ่ว ก๋วยเตี๋ยว

เสียงวรรณยุกต์

๑. เสียงสามัญ	เช่น	คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในคำ คลอง จาน ดาว เฟื่อง
๒. เสียงเอก	เช่น	คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในคำ ไข่ บ่อ กัด จิต
๓. เสียงโท	เช่น	คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในคำ กล้า ปลา มาก เมฆ
๔. เสียงตรี	เช่น	คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในคำ คำ ม้า ลัด เปรี้ยว
๕. เสียงจัตวา	เช่น	คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในคำ จำ ขอ หมอ เก่ง

ข้อสังเกต เสียงวรรณยุกต์ที่มีอยู่ในพยางค์หรือคำต่าง ๆ ที่เราออกเสียงนั้นมิได้ตรงกับรูปวรรณยุกต์ที่เห็นในตัวเขียนเสมอไป เช่น รู้ เป็นคำที่มีรูปวรรณยุกต์โท แต่ออกเสียงวรรณยุกต์ตรี

ระบบวรรณยุกต์ของไทยมีความสัมพันธ์กับอักษรสูง กลาง ต่ำ และคำเป็น - คำตาย มาก การศึกษาเรื่องวรรณยุกต์จึงต้องศึกษาไปพร้อม ๆ กับ อักษร ๓ หมู่ หรือไตรยางศ์

อักษรสูง มี ๑๑ ตัว ได้แก่ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห ผี ผาก ฤง ข้าว (ข) สาร เศรษฐี ให้ ฉัน

อักษรกลาง มี ๙ ตัว ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ ไก่ จิก เต็ก (ฎ) ตาย (ฏ) บน ปาก โอง

อักษรต่ำ มี ๒๔ ตัว แบ่งเป็นอักษรต่ำเดี่ยว มี ๑๐ ตัว ได้แก่ ง ญ น ณ ม ย ร ล ห ว ู ุใหญ่ ุใหญ่ นอน อยู่ ณ ริม วัด โม ฬี โลก

อักษรต่ำคู่ มี ๑๔ ตัว ได้แก่

อักษรต่ำ	อักษรสูง
ค ค	ช ช
ช ฉ	ฉ ฉ
ช	ศ ษ ส
ช ฃ ฅ ฌ	ฐ ฏ
พ ภ	ผ
ฟ	ฝ
ฮ	ห

ใบงาน เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงวรรณยุกต์)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงวรรณยุกต์)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์

๑. เสียงวรรณยุกต์หมายถึง

.....
.....

๒. วรรณยุกต์แบ่งออกเป็น.....รูป ได้แก่.....
มี.....เสียง ได้แก่

๓. เสียงวรรณยุกต์มีความสำคัญแก่คำในภาษาไทยของเราหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกรูปและเสียงของวรรณยุกต์คำต่อไปนี้

	น้ำ	รูปวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
	ชาติ	รูปโท	เสียงตรี
		-	เสียงโท
๑. โน้ต		
๒. ยิ้ม		
๓. จี		
๔. หนุ่ม		
๕. พี		
๖. ฉิ้น		
๗. ค่า		
๘. ฝั่ง		
๙. ช่วย		
๑๐. น้อย		
๑๑. พलग		
๑๒. หมายถึง		
๑๓. ปู่		
๑๔. เปียก		
๑๕. จ้อย		

เฉลยใบงานเรื่องเสียงในภาษาไทย (เสียงวรรณยุกต์)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงวรรณยุกต์)
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์

๑. เสียงวรรณยุกต์หมายถึง เสียงที่มีระดับสูงต่ำ และเราจะได้ยินไปพร้อมกับเสียงสระบางที่เป็นเสียงสูง บางทีก็เป็นเสียงต่ำบางทีก็เป็นเสียงที่อยู่ระหว่างเสียงสูงกับเสียงต่ำบางทีก็เป็นเสียงต่ำแล้วค่อยๆ เลื่อนขึ้นไปสู่เสียงสูง

๒. วรรณยุกต์แบ่งออกเป็น ๔ รูป ได้แก่ รูปเอก ' รูปโท ˊ รูปตรี ˋ รูปจัตวา ˊˋ

มี ๕ เสียง ได้แก่ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี เสียงจัตวา

๓. เสียงวรรณยุกต์มีความสำคัญแก่คำในภาษาไทยของเราหรือไม่ มี เพราะทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปได้ เช่น เสือ มีความหมายอย่างหนึ่ง เสื่อ มีความหมายอย่างหนึ่ง

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกรูปและเสียงของวรรณยุกต์คำต่อไปนี้

	น้ำ	รูปวรรณยุกต์	เสียงวรรณยุกต์
	ชาติ	รูปโท	เสียงตรี
		-	เสียงโท
๑. โน้ต		รูปโท	เสียงตรี
๒. ยิ้ม		-	เสียงสามัญ
๓. จี๊		รูปจัตวา	เสียงจัตวา
๔. หนุ่ม		รูปเอก	เสียงเอก
๕. พี๊		รูปเอก	เสียงโท
๖. ฉิ้น		-	เสียงจัตวา
๗. ค่า		รูปเอก	เสียงโท
๘. ฝั่ง		-	เสียงจัตวา
๙. ช่วย		รูปเอก	เสียงโท
๑๐. น่อง		รูปโท	เสียงตรี
๑๑. พलग		-	เสียงสามัญ
๑๒. หมาย		-	เสียงจัตวา
๑๓. ปู่		รูปเอก	เสียงเอก
๑๔. เปี้ยก		-	เสียงสามัญ
๑๕. จ้อย		รูปจัตวา	เสียงจัตวา

ใบความรู้ เรื่อง ไตรยางศ์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ไตรยางศ์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ไตรยางศ์ คือ อักษร ๓ หมู่ซึ่งจัดแยกออกมาเป็นพวกๆ จากพยัญชนะ ๔๔ ตัว ได้แก่ อักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ

อักษรสูงมี ๑๑ ตัวคือ ข ค ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ช ส ห

อักษรกลางมี ๙ ตัวคือ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

อักษรต่ำมี ๒๔ ตัวคือ ค ค ฆ ง ช ซ ฉ ณ ฒ ท ฒ ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ

การจัดแยกพยัญชนะออกเป็นอักษร ๓ หมู่ (ไตรยางศ์) นั้นก็โดยถือเอาเสียงเป็นสำคัญ คือ พยัญชนะตัวใดพื้นเสียงที่ยังมิได้ผันด้วยรูปวรรณยุกต์ มีสำเนียงอยู่ในระดับสูงก็จัดเป็นพวกอักษรสูง พยัญชนะตัวใดพื้นเสียงที่ยังมิได้ผันด้วยรูปวรรณยุกต์ มีสำเนียงอยู่ในระดับกลางก็จัดเป็นพวกอักษรกลาง พยัญชนะตัวใดพื้นเสียงที่ยังมิได้ผันด้วยรูปวรรณยุกต์ มีสำเนียงอยู่ในระดับต่ำก็จัดเป็นพวกอักษรต่ำ ที่เรียกตัวอักษรต่ำน่าจะหมายถึงเสียงต่ำกว่าอักษรพวกข้างต้น ลองออกเสียงอักษรกลางกับอักษรต่ำเทียบกันจะรู้สึกในข้อนี้ เพราะลิ้นทำหน้าที่ต่างกัน

ประโยชน์ของการจำแนกพยัญชนะออกเป็นอักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ

๑. สามารถผันคำให้มีเสียงและรูปต่าง ๆ เมื่อเสียงและรูปต่างกับความหมายก็ต่างกันด้วย เช่น ใฝ่ ใฝ่ ใฝ่ ย่อมแสดงความหมายคลี่คลายไปจากเดิมเช่นเดียวกัน

๒. สามารถนำคำบาลีและสันสกฤต มาเป็นแนวสำเนียงของคนไทย ได้สนิทสนม เช่น เล่ห์ สนเท่ห์ พุทโธ สมุทร ฯลฯ

๓. ไม่ต้องเขียนเครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับลงไปทุกคำ เช่น “ซา” ไม่ต้องเขียนเป็น “คำ” ทั้งนี้ันับว่าช่วยให้การเขียนหนังสือสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ใบความรู้ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การที่ภาษาไทยผันเสียงไล่เสียงได้ นอกจากจะทำให้มีคำใช้มากขึ้นแล้ว ยังทำให้ภาษาไทยไพเราะ เพราะระดับเสียงต่าง ๆ ของคำทำให้เกิดเป็นเสียงอย่างดนตรี การไล่เสียง สูง - ต่ำนั้นทำให้ความหมายเปลี่ยนไปด้วย เป็น การผันอักษรหรือผันวรรณยุกต์ซึ่งได้จัดระบบไว้อย่างดี ใช้ง่าย ไม่ยุ่งยากทั้งการเขียนและการอ่านเพียงแต่ต้องทำความเข้าใจระบบการใช้วรรณยุกต์เท่านั้น

คำว่า “ผันวรรณยุกต์” มีตำราหลายเล่มใช้ว่า “ผันอักษร” การผันวรรณยุกต์หรือการผันอักษร คือ การเปลี่ยนระดับเสียงของคำโดยใช้รูปวรรณยุกต์กำกับ เราเรียกคำที่ผันแล้วนี้ว่า “วรรณยุกต์มีรูป” คำที่ยังไม่ได้ผันจึงเรียกว่า “วรรณยุกต์ไม่มีรูป” ซึ่งก็คือคำที่เป็น “พื้นเสียง”

พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ ; ๒๔๗๔) อธิบายเรื่องจำแนกวรรณยุกต์เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. วรรณยุกต์มีรูป คือ วรรณยุกต์ที่ต้องใช้รูปวรรณยุกต์คือ ไม่ ‘ ั ‘ ุ ‘ ู ‘ ำ บังคับข้างบน เช่น
ก่า ก้า ก๊า ก๋า, ข้า (ข้า,ค่า) คำ ดังนี้ เป็นต้น วรรณยุกต์มีรูปนี้มีแค่ ๔ เสียง คือ เอก โท ตรี จัตวา เท่านั้น เสียง สามัญไม่มี

๒. วรรณยุกต์ไม่มีรูป คือวรรณยุกต์ที่ไม่ต้องใช้รูปวรรณยุกต์บังคับข้างบนสังเกตเสียงวรรณยุกต์ได้ด้วยวิธีกำหนดตัวพยัญชนะเป็น สูง กลาง ต่ำ แล้วประสมกับสระ-พยัญชนะ อ่านเป็นเสียงวรรณยุกต์ได้ตามพวก เช่น คาง ขาก คาก คัก ขาง ดังนี้ เป็นต้น วรรณยุกต์ไม่มีรูปนี้มีครบทั้ง ๕ เสียง

ครบครันเรื่อง วรรณยุกต์
พิศศรี กมลเวช,๒๕๕๒

ตารางการผันวรรณยุกต์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

อักษร ๓ หมู่ ไตรยางศ์	เสียง					หมายเหตุ
	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา	
อักษรกลาง ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ คำเป็น ผันได้ ๕ เสียง คำตาย ผันได้ ๔ เสียง	ปา	ป่า	ป่า	ป่า	ป่า	คำเป็น ผันเสียงสามัญ คำตาย ผันเสียงเอก
อักษรสูง ข ช ฌ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห คำเป็น ผันได้ ๓ เสียง คำตาย ผันได้ ๒ เสียง	-	ฆ่า	ฆ่า	-	ฆ่า	คำเป็น ผันเสียงจัตวา คำตาย ผันเสียงเอก
อักษรต่ำ อักษรที่เหลือ ๒๔ ตัว คำเป็น ผันได้ ๓ เสียง คำตาย สระเสียงยาว คำตาย สระเสียงสั้น	คา	-	ค่า	ค่า	-	คำเป็น ผันเสียงสามัญ ถ้ารวมกับอักษรสูงจะผันได้ครบ ๕ เสียง เช่น คา ฆ่า ข่า (ค่า) ค่า ขา คำตาย ผันเสียงเอก

หมายเหตุ คำเป็น คือ คำที่มีลักษณะข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

๑. คำที่ประสมสระเสียงยาว ไม่มีตัวสะกด เช่น ตา มี หมู เมีย ตัว
๒. คำที่มีตัวสะกดในแม่ กง กน กม เกย เกอว เช่น คง กิน นม เนย แล้วย
๓. คำที่ประสมกับสระ อำ ไอ ออ เอ เช่น จำ ใจ ไป เอา

คำตาย คือ คำที่มีลักษณะข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

๑. คำที่ประสมสระเสียงสั้น ไม่มีตัวสะกด เช่น พระ ดุ แกะ
๒. คำที่มีตัวสะกดในแม่ กก กบ กด (แม่ กบฏ) เช่น จาก รถ ศพ

ใบงาน เรื่อง การผันวรรณยุกต์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๑ จงพิจารณาว่า คำต่อไปนี้ มีเสียงวรรณยุกต์ใด เพราะเหตุใด

ตัวอย่าง ๑) แก้ว มีเสียงวรรณยุกต์ โท เพราะ ก เป็นอักษรกลาง รูปวรรณยุกต์ตรงกับเสียง

๒) พร้อม มีเสียงวรรณยุกต์ ตรี เพราะ พ เป็นอักษรต่ำ รูปวรรณยุกต์โทมีเสียงตรี

๑. เกี้ยว มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๒. ช้ำ มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๓. ไหน มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๔. วัง มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๕. เสื่อ มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๖. เฒ่า มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๗. แปร มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๘. อวน มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๙. พลับ มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๑๐. เปรี๊ยะ มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....

ตอนที่ ๒ จงพิจารณาว่า คำต่อไปนี้ มีเสียงวรรณยุกต์ใด เพราะเหตุใด

ตัวอย่าง ๑) ชก มีเสียงวรรณยุกต์ ตรี เพราะ ช เป็นอักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงสั้น

๒) โขก มีเสียงวรรณยุกต์ โท เพราะ ช เป็นอักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงยาว

๑. เงือก มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๒. พจน์ มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๓. เทพ มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๔. รูป มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๕. โขก มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๖. งก มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๗. เซ็ด มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๘. นับ มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๙. เพศ มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....
๑๐. น็อค มีเสียงวรรณยุกต์เพราะ.....

เฉลยใบงาน เรื่อง การผันวรรณยุกต์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
 รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๑ จงพิจารณาว่า คำต่อไปนี้ มีเสียงวรรณยุกต์ใด เพราะเหตุใด

๑. เกี้ยว	มีเสียงวรรณยุกต์	ตรี	เพราะ	ก เป็นอักษรกลาง รูปวรรณยุกต์ตรงกับเสียง
๒. ช้ำ	มีเสียงวรรณยุกต์	ตรี	เพราะ	ช เป็นอักษรต่ำ รูปวรรณยุกต์โทเสียงตรี
๓. ไหน	มีเสียงวรรณยุกต์	จัตวา	เพราะ	น เป็นอักษรต่ำ ไม่มีรูปวรรณยุกต์เสียงจัตวา
๔. วัง	มีเสียงวรรณยุกต์	โท	เพราะ	ว เป็นอักษรต่ำ รูปวรรณยุกต์เอกเสียงโท
๕. เสื่อ	มีเสียงวรรณยุกต์	โท	เพราะ	ส เป็นอักษรสูง รูปวรรณยุกต์โทเสียงโท
๖. เฒ่า	มีเสียงวรรณยุกต์	โท	เพราะ	ฒ เป็นอักษรต่ำ รูปวรรณยุกต์เอกเสียงโท
๗. แปร	มีเสียงวรรณยุกต์	สามัญ	เพราะ	ป เป็นอักษรกลาง รูปวรรณยุกต์ตรงกับเสียง
๘. อวน	มีเสียงวรรณยุกต์	สามัญ	เพราะ	อ เป็นอักษรกลาง รูปวรรณยุกต์ตรงกับเสียง
๙. พั้ง	มีเสียงวรรณยุกต์	ตรี	เพราะ	พ เป็นอักษรต่ำ รูปวรรณยุกต์โทเสียงตรี
๑๐. เปรี๊ยะ	มีเสียงวรรณยุกต์	โท	เพราะ	ป เป็นอักษรกลาง รูปวรรณยุกต์ตรงกับเสียง

ตอนที่ ๒ จงพิจารณาว่า คำต่อไปนี้ มีเสียงวรรณยุกต์ใด เพราะเหตุใด

๑. เจือก	มีเสียงวรรณยุกต์	โท	เพราะ	ง อักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงยาว
๒. พจน์	มีเสียงวรรณยุกต์	ตรี	เพราะ	พ อักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงสั้น
๓. เทพ	มีเสียงวรรณยุกต์	โท	เพราะ	ท อักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงยาว
๔. รูป	มีเสียงวรรณยุกต์	โท	เพราะ	ร อักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงยาว
๕. โชค	มีเสียงวรรณยุกต์	โท	เพราะ	ช อักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงยาว
๖. งก	มีเสียงวรรณยุกต์	ตรี	เพราะ	ง อักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงสั้น
๗. เซ็ด	มีเสียงวรรณยุกต์	ตรี	เพราะ	ช อักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงสั้น
๘. นับ	มีเสียงวรรณยุกต์	ตรี	เพราะ	น อักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงสั้น
๙. เพศ	มีเสียงวรรณยุกต์	โท	เพราะ	พ อักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงยาว
๑๐. นี้อค	มีเสียงวรรณยุกต์	ตรี	เพราะ	น อักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงยาว